Anul al 54-lea | 14 Pagini | EXEMPLARUL { În România: 3 lei / În străinătate: 6 lei | 14 Pagini | Nr. 248 Joi 9 Septembrie 1937
Taxa poştală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120.288/932
P IIII

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIATIUNEA" SIBIIU

ABONAMENTE ÎN ŢARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 în străinătate în raport cu tariful poştal şi valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE LA „VESELIA" „UNIVERSUL COPIILOR" ŞI AL TINERETULUI" ZIARUL CĂLĂTORIILOR Câte 220 Lei pentru 12 luni în ţară

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

CELE DIN URMA ŞTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACŢIE: 3.30.15

DIRECTOR: STELIAN POPESCU

Problema taxelor şcolare

Inspectoratele şcolare au primit, din partea ministerului educaţiei naţionale, dispoziţiuni menite să înlesnească viaţa salariaţilor publici cu familii grele.

Slujitorii de stat, cu salarii destul de mici ca să poată rezista condiţiunilor de viaţă de azi, făceau până acum jertfe mari, să-şi întreţină copiii în şcoli şi să le dea astfel putinţa unei instrucţiuni mai îngrijite.

Cu preocuparea de a veni efectiv în sprijinul acestor salariaţi, d. ministru dr. C. Angelescu a pus în vedere inspectoratelor să recomande comitetelor şcolare să scutească de taxe pe copiii funcţionarilor cu salarii mai mici de 4.000 de lei lunar şi fără altă avere, şi de a face reduceri de 50 la sută din taxe pentru copiii salariaţilor publici cu salarii mai mari de 4000 de lei lunar, avându-se în vedere, la scutire, — bine înţeles— şi silinţa şcolarilor la învăţătură.

Sunt şcoli secundare, ale căror comitete aveau şi până acum această grijă morală şi părintească faţă de şcolarii sârguincioşi, dar lipsiţi de mijloace.

Circulara ministerului educaţiei naţionale vine acum să consfinţească aceste măsuri de ocrotire a şcolarilor săraci dar vrednici.

Astfel, şcolile respective, prin comitetele lor, au prilejul să extindă frumoasa lor operă pe un plan mai larg şi mai umanitar, mai ales, că sunt atâtea familii cu mai mulţi copii la şcoală în acelaş timp.

Iniţiativa ministerului educaţiei naţionale are nu numai un fundament moral, ci, mai cu seamă, unul profund naţional, pentrucă dă posibilitate energiilor vii ale neamului să se valorifice fără piedici şi cu toată puterea avântului lor.

Selecţiunea elementelor bune se va face astfel în chip natural. Nu vor mai fi stingherite dela învăţătură elemente dornice de cultură, dar care n'aveau posibilitatea să şi-o dobândească din pricina sărăciei părinţilor cu salarii mici şi fără altă avere.

Rămâneau până azi în întuneric adevărate comori nedesgropate, din pricina condiţiunilor vitrege, valori rămase improductive din lipsa condiţiunilor care să le pună în funcţiune şi să le facă deci folositoare ţării.

Subliniăm cu bucurie noua dispoziţie a ministerului educaţiei naţionale, convinşi fiind că această măsură va da roade bune în timpul cel mai scurt.

Sperăm însă, că măsura aceasta lăudabilă nu va rămâne numai pe hârtie — ca anii trecuţi, — şi mai nădăjduim că partea etică a acestei salutare dispoziţiuni va fi bine pricepută de comitetele şcolare, care vor trebui să fie mai puţin avare faţă de şcolarii buni dar săraci.

Răspunzând efectiv şi cu dărnicie bunelor intenţiuni ministeriale, vor face operă de românism practic şi constructiv, pregătind viaţa culturală a generaţiilor viitoare.

O afirmare a românismului

—oo—

O frumoasă, demnă şi hotărîtă afirmaţie a românismului : aşa poate fi caracterizat congresul învăţătoresc dela Oradea.

In articolul scris cu o zi mai înainte de a se deschide, prevăzusem că aşa are să fie.

Recunoaştem însă — şi punem atâta satisfacţie şi atâta bucurie în această recunoaştere ! — că prevederile noastre au fost întrecute.

Din toate punctele de vedere, congresul s'a desfăşurat în condiţiuni cari îl ridică la înălţimea uneia din cele mai puternice şi mai promiţătoare manifestaţiuni naţionale din timpurile din urmă. Aceasta este şi rămâne caracteristica lui.

Bine înţeles, nu puteau fi lăsate fără a fi desbătute şi problemele cu caracter oarecum mai strict profesional, tot aşa cum nu se putea trece, fără a fi amintite, doleanţe şi deziderate a căror satisfacere şi a căror îndeplinire aduce negreşit o preţioasă contribuţie la întărirea prestigiului învăţătorimei şi la ridicarea nivelului moral şi cultural al şcolaei.

Printre problemele cu caracter profesional, cităm stabilirea normelor de definitivare a învăţătorilor, utilizarea imediată, adică numirea în învăţământ a absolvenţilor şcoalelor normale îndată după ce au absolvit şcoala, iar nu după trecere de câţiva ani, în care timp şumajul şi greutăţile materiale ale vieţii îi demoralizează şi sting într'inşii flacăra entuziasmului tineresc.

Firesc era să nu fie lăsată de o parte chestiunea salarizării învăţătorilor şi în deosebi a învăţătorilor tineri, ale căror salarii sunt în adevăr salarii de mizerie şi de care au dreptul să se socotească jigniţi şi umiliţi.

Recunoscând deplina dreptate a învăţătorilor în toate aceste chestiuni, ţinem să relevăm — aşa cum, de altfel, a relevat-o şi vechiul prieten Ţoni, harnicul lor preşedinte, — că, din fericire pentru dânşii, au în persoana d-lui ministru dr. C. Angelescu, un susţinător convins al acestor doleanţe şi totodată unul care s'a străduit şi continuă a se strădui pentru satisfacerea lor.

Printre dezideratele de un alt ordin, o menţiune specială merită următoarele două — aceasta pentru deosebita importanţă ce prezintă : scoaterea politicii sau, mai precis, a politicianismului din învăţământ şi, al doilea deziderat, menţinerea neştirbită pentru învăţători şi preoţi a drepturilor politice, drepturi care sunt restrânse şi reduse de actuala lege administrativă.

Orice doritor de a vedea învăţământul primar la înălţimea morală impusă de greutatea misiunii acestui învăţământ şi oricine judecă obiectiv, nu poate decât să aprobe şi să sprijine pe învăţători în lupta ce duc pentru satisfacerea celor două deziderate pomenite mai sus.

Dar, precum am spus la început, caracterul naţional al congresului dela Oradea covârşeşte chestiunile cu caracter mai mult sau mai puţin profesional. Aceste chestiuni puteau fi desbătute în oricare alt oraş al ţării. De ce însă tocmai Oradea a fost aleasă în anul acesta, pentru ţinerea congresului ?

Pentruca învăţătorimea română şi creştină să-şi afirme tocmai în acelaş oraş de graniţă credinţa sa naţionalistă şi nestrămutata sa hotărîre de a lupta pentru integritatea ţării.

„Să se audă de aci, a declarat d. preşedinte Ţoni, că poporul român, prin glasul exponenţilor săi cei mai autorizaţi, nu va îngădui nimănui să se atingă de hotarele patriei".

Şi ce bărbătească, frumoasă şi categorică este şi declaraţia aceasta :

„Noi trebuie să ridicăm poporul român la acel grad de cultură şi desrobire economică, pe care o doreşte însuşi M. S. Regele. Să nu mai fie rob străinilor, toată avuţia naţională să fie a lui, el să se bucure şi să dispună de ea. Impotriva acelor cari încearcă să ne îndrepte pe căi rătăcite, vom lupta din răsputeri şi nu vom îngădui ca vreo ideie necurată să-şi facă loc în sufletul neamului nostru".

Cuvinte care şi-au găsit o fericită confirmare în mult inimosul discurs rostit de preşedintele tineretului învăţătorimii cehoslovace şi care a propus constituirea Micii Inţelegeri învăţătoreşti, având drept lozincă deviza Ligii Antirevizioniste Române: „Nici o brazdă!".

N. BATZARIA

După ocuparea Santanderului

Sosirea în port a unui grup de miliţieni făcuţi prizonieri de naţionalişti

Pentru obolul crucii

—oxo—

Apelul I. P. S. Patriarh

Capul Bisericii noastre ortodoxe, I. P. S. Patriarh dr. Miron Cristea, a lansat zilele trecute un mişcător apel către mulţimea cea mare a drept credincioşilor creştini, îndemnând pe fiecare să contribue după puterile sale, la colecta ce se face anual, la sărbătoarea Inălţării Sfintei Cruci, (14 Septembrie), sub denumirea de „Obolul Crucii", în vederea ajutorarii Bisericii spre a-şi putea îndeplini şi mai departe, cu forţe sporite rolul ei de ocrotitoare şi îndrumătoare a neamului.

Fondurile ce se vor aduna în ziua de 14 Septembrie, atât în biserici, cu prilejul serviciului divin, cât şi în afară prin epitropiile respective, se vor centraliza, din toată ţara la Eforia Bisericii ortodoxe române şi vor folosi acţiunii spirituale, pe care Biserica trebue s'o desfăşoare în lupta cu atâţia vrăşmaşi văzuţi şi nevăzuţi.

Statul nemaifiind în măsură să procure Bisericii mijloacele materiale de care are nevoe, din motive pe care nu le vom discuta acum, Inaltul Patriarh şi forul cel mai înalt de conducere a trebilor bisericeşti, congresul naţional bisericesc, şi-au îndreptat gândul către toţi închinătorii Crucii, cari, dând obolul pentru Biserică, vor înţelege că ei ajută însuşi neamul, unit prin credinţă în trecut ca şi acum.

Biserica a fost totdeauna nedespărţită de bucuriile şi durerile neamului, păvăză neclintită dealungul vremilor, împotriva forţelor vrăjmaşe, care ne voiau desbinaţi în luptă.

Trecutul ne e martor de rolul naţional şi spiritual pe care l-a jucat Biserica în toate împrejurările.

„Astăzi, — spune I. P. S. Patriarh, — când în lume se ciocnesc şi se frământă felurite curente, care zdruncină din temelii aşezările omeneşti, Biserica noastră — ca instituţie de temelie a neamului, cu rădăcini adânc înfipte în viaţa şi tradiţiile lui, şi cu fundamentul pe eternele adevăruri divine — are un rol hotărîtor pentru propăşirea poporului românesc. In jurul ei trebue strânse elementele cele mai valoroase, pentruca împreună lucrând, călăuziţi de Crucea lui Hristos şi Sfânta Sa Evanghelie a iubirii nemăsurate, să păstrăm sănătatea sufletească a poporului nostru, purtându-l neabătut către idealurile sale de înflorire naţională".

Sunt cuvinte de profund adevăr, ce se desprind din nestrămutata convingere a Inaltului nostru Erarh, că o naţie fără credinţă, o naţie care se abate dela Evanghelia lui Hristos, uitând Biserica şi tradiţiile ei, este sortită să-şi piardă caracterul ei naţional şi ca atare şi rostul ei în rândul celorlalte naţiuni, cari au ca deviză solidaritatea de rassă şi întărirea în graniţele spirituale ale ordinei, disciplinei şi civilizaţiei creştine, împotriva cărora dau atacuri anarhia internaţionalismului antireligios.

Curentele, cari încearcă să sdruncine astăzi aşezările noastre tradiţionale, sunt multe. Unele luptă faţiş, prin români inconştienţi, cari se fac coade de topor în mâna străinului, altele în ascuns, dirijate din afară. Toate au însă acelaş scop : slăbirea solidarităţii noastre ca naţiune, ca rezistenţă sufletească, în faţa vrăjmaşilor. Sectele religioase, cu anarhia lor spirituală, atacă deoparte; literatura pornografică şi de vădit desmăţ, care a inundat vitrinele, atenteazâ pe dealtă parte la sufletul tineretului, cu scopul de a-l perverti şi a-l scoate din făgaşul unei educaţii în sens naţionalist.

Comunismul, cultivat de străini de neamul nostru şi de detracaţii societăţii româneşti, îşi arată rânjetul hidos prin atâtea manifestări, care constitue tot atâtea atacuri criminale împotriva sănătăţii sufleteşti a poporului, ce trebue — după cum accentuiazâ I. P. S. Patriarh, — „purtat, neabătut către idealurile sale de înflorire naţională".

Deaceea Biserica trebue pusă în situaţia de a-şi putea îndeplini mai departe rolul său de îndrumătoare a sufletului românesc, care trebue apărat împotriva tuturor curentelor de anarhie şi disoluţie socială.

Oţelit în crezul conştiinţei naţionale, şi în flacăra credinţei lui Hristos, chemate să-l elibereze de sub influenţa străinismului vrăjmaş, neamul întreg va răspunde desigur ca în toate vremurile de răstriştе, sugestivului apel al I. P. S. Patriarh, hotărît să ducă lupta alături de toţi bunii români, împotriva curentelor distrugătoare.

Recolta de struguri e compromisă de ploi

Din toate regiunile viticole, se anunţă că din cauza ploilor abundente, cari au căzut în ultimul timp, şi ca o urmare a lor, din cauza umezelii, strugurii au început să se strice. Se ştie că din cauza umezelii excesive, boabele strugurilor mărindu-se, coaja bobiţelor plesneşte şi imediat după aceasta ele sunt atacate de putregai, care apoi se întinde cu uşurinţă la toţi strugurii.

In special, sunt atacaţi strugurii, cari au coaja subţire. Acest lucru face să se micşoreze considerabil calitatea şi cantitatea actualei recolte. Cu toate că se anunţa o recoltă bogată, totuş, dacă ploile nu vor înceta, recolta va fi compromisă. Acest lucru face ca vinurile vechi, cari până acum erau cu totul depreciate, să-şi mărească valoarea, întrucât podgorenii, văzând că noua recoltă este nesigură, o reţin pe cea din trecut.

Starea preşedintelui Masaryk

Praga, 6, (Radio Central). — *Ultimul buletin asupra mersului bolii preşedintelui Masaryk, semnat de d-rul Meixner şi publicat eri la prânz arată că şi pe ziua de eri, starea preşedintelui a continuat să se îmbunătăţească. Preşedintele a stat de vorbă cu cei din jurul său, interesându-se de evenimentele în curs şi a pus să i se citească scrisorile.*

In cursul după amiezii, temperatura a fost normală, pulsul 72, cât era înainte de boală. Şi poftа de mâncare i-a revenit. I s'au servit preşedintelui alimente şi băutură.

Noaptea, preşedintele a adormit la ora 12, astfel că s'a sculat ceva mai târziu din somn azi dimineaţă. Temperatura 36,3; pulsul 70.

*

Azi la prânz, s'a servit preşedintelui o supă de pasăre, pe care a consumat-o cu poftă.

ACCIDENT DE AVIAŢIE LA OTOPENI

Pe aerodromul Otopeni, a căzut, Luni seară, la 7, un avion pilotat de adjutantul Filip.

Avionul a fost sfărâmat, iar pilotul, grav rănit, a fost dus la spitalul Colentina.

Nu se cunosc până acum cauzele căderii.

—oxo—oxo—

Tratat de amiciţie intre Italia şi Yemen

Roma, 6 (Rador). — *Un tratat de amiciţie a fost semnat în ziua de 4 Septembrie între Regele Yemenului şi Regele Italiei.*

Noul tratat constitue o reînoire şi adaptare la împrejurările actuale a tratatului de amiciţie dintre cele două ţări, semnat în 1926.

—xox—xox—

Arestarea unui fost ministru iugoslav

Belgrad, 6 (Telor). — Poliţia din Belgrad a arestat, azi, pe fostul ministru, deputatul dr. Voia Ianici, fost membru al partidului guvernamental, care în ultimul timp a devenit conducătorul luptei opoziţiei împotriva guvernului în chestiunea concordatului cu Vaticanul.

Revendicările revizioniste şi „Pacea durabilă"

de GEORGE SOFRONIE
Profesor la universitatea din Cluj

Se ştie că atunci, când făuritorii noilor orânduiri internaţionale au desăvârşit statutul teritorial şi politic al Europei, ei au înţeles că în acea epocă, — în epoca întocmirii tratatelor de pace, — trebuia lichidată orice neînţelegere teritorială. Căci numai în acest chip se putea realiza pacea **durabilă**, supremă năzuinţă a lor, şi a naţiunilor ce purtaseră războiul. Ni-o arată printre atâtea alte documente ale timpului, însăşi acea faimoasă **Scrisoare Millerand**, de trimitere a Tratatului dela Trianon, datată 6 Mai 1920. — preţios document anti-revizionist, — care punea în perspectivă mici modificări în traseul fruntariilor noui, dar numai cu ocazia înfăptuirii lor pe teren, spre a se îndepărta greşelile ce s'ar fi putut strecura. După aceasta însă, **definitive** trebuiau să rămână graniţele, consfinţite prin Tratatul de pace. Şi atunci, în ce lumină apar agitaţiile revizionismului teritorial, care au început de îndată după semnarea Tratatelor de pace, au sporit sau au fost restrânse, după sprijinul şi răsunetul ce l-au găsit în apusul Europei, dătător de ton în politica internaţională, şi devin pe zi ce trece tot mai agresive, este uşor de spus : Ele contravin gândirii de bază a autorilor noului statut teritorial european, ca unele ce reînvie contestaţii teritoriale, pe cari el le-au înţeles închise. După cum, prin însuşi acest fapt, ele contrazic năzuinţa autorilor Tratatelor de pace, spre acea **pace durabilă**, în realizarea căreia se cuprindea întregul mandat, ce li-l dăduseră naţiunile, când ei s'au întâlnit la conferinţa păcii. Căci nu se poate vorbi, nici de propăşirea armoniei şi conlucrării dintre state, nici de trăinicia **păcii** însăşi, care astăzi are o înfăţişare atât de precară, câtă vreme dăinuesc agitaţiile revizioniste, câtă vreme mai ales, ele găsesc răsunet în anumite locuri. Răspundere mare fără îndoială, — în lumina istoriei —, şi pentru acţioniştii revizionişti şi pentru acei oameni politici, diplomaţi sau oameni de ştiinţă ce le acordă încurajare. Pentrucă **pacea** rămâ-

(Continuare în pag. 2-a)

Aniversarea naşterii M. S. Regelui Petru al Iugoslaviei

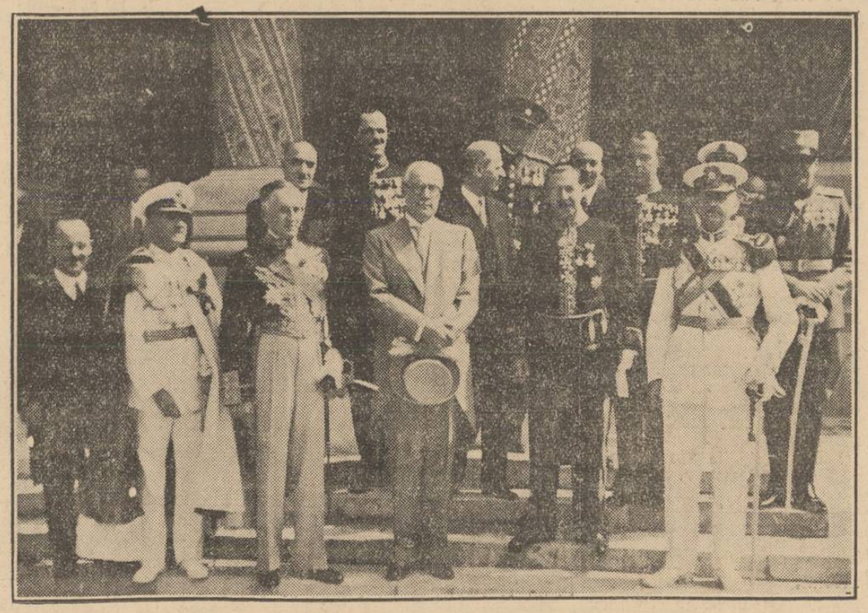

Membrii oficialităţii, la Te-De umul dela Patriarhie

SCRISORI DIN LONDRA

Internaţionala IV şi Spania

de AUGUR

Londra, Septembrie 1937

Cum va exploata internaţionala IV-a lovitura cumplită dată prestigiului Moscovei de falimentul roşu din Spania?

Aceasta este întrebarea pe care şi-o pun experţii, a căror datorie e să observe uneltirile întreprinse pretutindeni de grupurile revoluţionare pe cari Trotzky le numeşte Internaţionala IV-a şi cărora noi le dăm numele de internaţionala liberă (liberă de voinţa Moscovei, fireşte).

Din prima zi a războiului civil din Spania, i-a fost teamă lui Stalin. Ştim că dictatorul Kremlinului s'a împotrivit dorinţei de a se aventura într'o întreprindere de ajutor, la Madrid; căci înţelesese pericolul pentru prestigiul rus al unui faliment mereu cu putinţă al mişcării comuniste spaniole.

Dar Dimitroff (eroul procesului incendierii Reichstagului) şi ceilalţi conducători ai Internaţionalei III-a erau orbiţi de posibilitatea, ce părea să se prezinte, a unei aşezări a organizaţiilor internaţionale în apropierea centrului Europei Occidentale. Şi-au exercitat întreaga influenţă pe care o mai aveau pe lângă Stalin spre a-l face să-şi schimbe părerea. Argumentul lor era că e urgent pentru Rusia comunistă să combată intrigile trotzkiste din Europa, dovedind lumii întregi puterea comunismului rus. Stalin a cedat. N'a încetat să regrete că a cedat. Exact cum prevăzuse, prestigiul Rusiei ca putere europeană a fost adânc zdruncinat.

Importanţa ajutoarelor trimise roşilor spanioli arată marea înfrângere suferită de prestigiul Rusiei prin izbânda generalului Franco. Căderea aceasta a devenit şi mai mare datorită greşelii de tactică săvârşite, ce consta în a spune pretutindeni că naţionaliştii din Spania câştigă numai datorită ajutorului puternic al Italiei. Rezultatul unei asemenea metode e că opinia publică din Europa socoteşte răz-

(Continuare în pag. 2-a)

Imperativul ceasului de faţă

de ALEXANDRINA GR. CANTACUZINO

Pentru orice om de stat român, chestiunea israelită în România este o problemă care,—pentru liniştea socială a ţării, — cere o grabnică rezolvare.

Politica struţului, care nu vrea să vadă realităţile, nu se mai poate îngădui, ea fiind extrem de primejdioasă.

Reacţiunea naţională reprezintă în România un act de prezervare etnică, şi este o poruncă de viaţă, care obligă naţia întreagă să se solidarizeze în apărarea economică şi socială a elementului băştinaş, covârşit de forţele străine anonime cari nu au nici o legătură cu fiinţa neamului românesc.

Rezolvarea problemei israelite trebue să se facă pe două căi :

1) Prin luminarea tuturor cercurilor mondiale asupra adevăratei situaţii a elementelor eterogene de religie mosaică, ce au năpădit în România în ultimii 20 ani.

Ele au părăsit ţări unde nu mai puteau sta şi au venit la noi ; deci nu au nici o legătură de niciun fel cu noi şi nu avem nici o obligaţie să-i păstrăm la vatra noastră, când ei caută copleşirea noastră.

Guvernele din Occident, din care unele — ca cel din Franţa—au şi propus să se organizeze o sistematică emigrare în colonii, vor da concursul necesar, dacă cu hotărîre, cu metodă, ajutaţi de marile asociaţii sioniste, oficial vom lua hotărîrea unanimă şi irevocabilă a acestor emigrări, eşalonate pe un anumit interval de timp.

2. Rămâne chestiunea intereselor capitaliste, a fondurilor depuse la noi în diferite întreprinderi.

Acest lucru va fi privit după posibilităţile de despăgubiri ale clipei ; însă nu trebue să se uite de nimeni că în această ţară, făuritorii statului român, băştinaşii, — cari cu sângele, cu jertfele lor au creat România, — au fost expropriaţi, când s'a simţit nevoia armonizării claselor şi a interesului colectiv şi naţional.

Dacă exproprierea marei proprietăţi, — straja românismului neaoş, — s'a impus ca un imperativ la care toţi ne-am supus, s'ar putea oare să se discute dreptul acestei naţiuni, de a nu se lăsa sugrumată în hotarele câştigate prin lupte milenare şi prin neasemuite sacrificii, de străinii veniţi abia de câţiva ani şi cari nu au nimic, nici un drept, nici o legătură de ordin superior în domeniul delicat al sensibilităţii, cu pământul acesta, care este doar pentru dânşii rod şi isvor de afaceri ?

Pentru noi este Patria, cuvânt mistic şi duios, pe care ei nu-l pot înţelege, căci nu le-au murit aci moşii şi strămoşii, adormiţi în lupte, în dureri, în idealuri cari sunt comorile noastre spirituale !

O problemă de felul acesta, care atinge atât de profund forţele vii şi ascunse ale inimii, nu poate fi pângărită prin vorbe goale şi violenţe deşarte.

Ea se rezolvă cu o dârză voinţă colectivă, care impune dregătorilor să păşească imediat şi fără şovăire la studierea măsurilor demne şi umane, care trebue luate îndată, pentru organizarea emigraţiei musafirilor vremelnici, veniţi acum câţiva ani printre noi şi cari vor să ne gonească pe noi.

Emigrarea lor este singura soluţie pentru salvarea ţării; altfel, vom fi târîţi în frământări grozave şi în păcate.